

DÖSTÄDNING

Per Olaisen

417 dagar sedan hon lämnade mig och tog barnen med sig

Det är egentligen bara sorgligt alltsammans, men ibland behövs en mental kick, en spark i baken, något som får dig att röra dig framåt. Därför skriver jag nu det här för att lägga ut det i det Allmänna Medvetandet. Detta är ett slags dagbok när andan faller på, några tusen tecken då och då, några avslutande textsjok om delar av mitt liv. Orkar ni? Ni väljer själva. Det är det som är så fint. Jag skriver för att ni där ute ska få veta. För att någon ska få veta. Om ni vill. Om någon vill. För det är ju en del av det fantastiska med ord - du kan inte tvinga någon att läsa. Jag kanske låter bitter, men det är jag inte. Efter jobbet, efter maten, sitter jag nu här och sysselsätter mig för en gångs skull. Vore det inte för skrivandet skulle jag inte göra någonting vettigt, och så vill jag inte ha det längre. Sysslolös har jag varit så länge, så många dagar. Oförmögen att ta mig för något efter jobbet, göra något annat än äta, glo på teve, titta upp (ner?) i universum om natten där ljuspunkterna tävlar med varandra om att lysa starkast, röra sig snabbast, eller helt enkelt bara vila inställsamt, lockande, pockande: Vad är jag? Vem är jag? Frågor jag också ställt mig själv. Kanske inte så mycket vad? som vem? Det fanns situationer tidigare, innan hon lämnade mig och tog barnen med sig som jag allvarligt funderade på de där frågorna. Så här i efterhand kanske jag snarare borde ställt mig frågan Vart är du på väg? Men detta att försöka leva i nuet har alltid varit så självklart för mig, för det förflutna kan du bara lära av, och det framtida kan du inte göra så mycket åt, jag skulle säga egentligen ingenting alls. Visst du kan vakna på morgonen och planera dagen, men så händer något, någon ringer, någon gör något eller inte, som gör att du blir

försenad, att du inte kan, plötsligt inte känner för, saknar lusten, saknar förmågan, orken. Men visst, planera du, men räkna inte med att det blir som förväntat. Det som har hänt däremot, det är som det är, opåverkbart, där bakom dig vilar alla fel och brister, all glädje och sorg, ilska och kärlek, dina misstag och goda handlingar, och detta är greppbart, och detta kan hjälpa dig. Du vet vad som hände förra gången du gjorde så där, sa det där, och därmed kan du anta - men naturligtvis inte veta säkert - att samma sak kommer att hända igen om du gör så där, säger så där. En klassiker: Jag minns en gång för länge sedan när jag faktiskt frågade en studentkompis förhållandevis nya flickvän när det var dags. Men så var hon bara tjock. Och jag ung, utan illasinnade baktankar om att såra, men så där majestätiskt dum i huvudet som bara en människa som ännu inte fyllt tjugofem kan vara. Och så lärde jag mig av det. Det behöver inte vara svårare än så. Det är sådana tankar som kommer till mig i den ensamhet vår - min - lägenhet sveper in mig i. För det finns mycket att fundera över nu. Och varför inte fundera publikt i så fall, eller så publikt det nu kan bli, för jag har gjort offentliga konton på olika sajter där du kan skriva av dig, men jag har inte bjudit in någon att läsa, och ingen har heller visat intresse vad jag vet, så kanske skriver jag inte för någon. Må så vara, men så länge det finns ettor och nollor kommer mina texter att finnas där ute i det digitala, och när den biologiska nedräkningen är klar och allt är tomt och tyst och mörkt i alla mänskliga boningar och civilisationen är död spelar ändå inget av detta någon roll. Så jag sitter här framför datorn. Det står en svag stank kring mig av svett och urin och annat illaluktande, men kanske inbillar jag mig. *Du inbillar dig*, brukade hon säga, men jag trodde henne aldrig, för jag visste, jag var alltid mig själv närmast, mitt dystra ego är gigantiskt och destruktivt beskyddande, och det var det som till slut fick allt att gå åt helvete. Nu ska jag sova.

419 dagar sedan hon lämnade mig och tog barnen med sig

Det är några dagar sedan jag skrev nu, det tog på krafterna att författa. Nej, jag är ingen författare, men samtidigt tycker jag ordet författa känns så fint, som om det ändå finns ett utrymme för fiktion mitt i allt det faktiska, som om ordets associativa betydelser mer lutar åt det berättande än det sakliga. Jag skulle ha kunnat använda ord som avfatta, dikta, komponera eller skriva, men det var en dröm jag hade för många år sen, att bli författare, och nu har jag inte den drömmen längre, men jag ville använda ordet. Det är märkligt hur orden tar tag i en, det finns en sådan makt i dem, du kan sära med bara några få stavelser, med bara ett enda ord i ett visst tonfall kan du få dina barn att skrämt titta på dig som om du var den farligaste mest hemska och avskyvärda person som någonsin vistats på den här planeten, du kan döma din omgivning och dina medmänniskor med enkla, vardagliga ord som får din hud att spricka upp i andras ögon som vore du en spetälsk. Du kan älska med ord, de kan bli en öppen dörr in till ditt hjärta, in till dig, den du är, en inbjudan, jag är här om du vill, för dig, framöver, ett steg i taget, en dag i taget. Det kan se svårt ut ibland, det kan finnas väggar, gamla och nya som måste rivas, men med ett enda ord kan du riva en sådan vägg, ditt ord bli en plasmastråle (som sådana de använde när de tog sig in i den där underjordiska staden på Mars, om ni minns) och ett jag blir ett vi och det blir mycket lättare, och ibland lite svårare, att leva. Jag vet att orden, mina ord, och ibland bristen på ord, var en del av beslutet att lämna mig som hon tog för 419 dagar sen. Jag var inte bra för barnen, inte längre ett föräldraföredöme. Mina mörka tankar, det depressiva, som drabbade dem, som drabbade henne, hennes föräldrar, systrar, de få bekanta vi hade kvar. Hur jag drog mig undan, klev ur bilden. Jag var inte längre bra för

dem, kanske inte för någon, och hon visste inte vad hon skulle göra. Mången sen kväll satt vi och pratade och jag bedyrade helt sanningsenligt att jag inte visste varför det blev som det blev och att jag bad om ursäkt igen och jag hoppades att jag aldrig skulle vara på det sättet mer, men att jag inte kunde lova. *Dina ord och tankar är som sådana där slag i magen som får en att tappa andan, du vet hur många gånger jag gråtit nätterna igenom, du vet hur barnen försöker och försöker och försöker vara dig till lags, bästa pappan, snällaste pappan, finaste pappan, och du ger dem skit tillbaka och de kommer för alltid att tro att det var deras fel att pappa var som han var.* Som jag minns det, var det så hon sa. Kanske inte i ett svep, vid ett och samma tillfälle, men sammantaget, under många kvällar. Kontentan var, insåg jag senare, att vi var på väg mot ett upphörande, ett slut.

432 dagar sedan hon lämnade mig och tog barnen med sig

Jag hörde av någon på jobbet att det finns en firma som sysslar med döstädningar. Jag har lekt med tanken den senaste tiden. Att göra mig av med allt. Att förbereda mig för något annat. Hon var här med barnen igår men de satt mest i soffan, ungarna tittade på teve, jag valde något program åt dem jag mindes att de gillade, och försökte sedan prata med henne, särskilt om det här med att döstäda, men det blev liksom inte så mycket sagt, det var som om hon inte brydde sig, och visst, jag kan förstå henne, hon ville väl bara titta till mig - trots allt - och när de lämnade mig blev det tomt och tyst och kallt igen. Jag fick inte ens en kram, de bara gick. Mitt hjärta stelnade långsamt till något hårt och kallt med tunga, blyinfattade rörelser och tomheten efteråt var som ett märkligt långsamt men obevekligt slag med knuten näve. En sådan där träff över njurarna som gör så jävla ont att du inte kan stå på benen efteråt. Jag kände min egen sura lukt ännu

starkare och på teven flög tecknade robotar mellan skyskraporna i någon stad långt, långt borta. Det var mitt fel, allt var mitt fel, och jag kände att det blev ännu viktigare att döstäda, få undan, plocka bort och ner, städa ut. Jag letade upp firman och läste deras pitch på nätet, för alla er potentiella kunder, som de skrev: *DÖSTÄDNING. Allt ska bort. Känner du att du är redo att gå vidare. Vi hjälper dig med allt det svåra. Fyll i formuläret för mer information.* Jag tänkte på det saknade d:et, sedan fyllde jag i formuläret. Jag mejlade med dem några dagar, vi pratades vid på telefon och jag fick allt klart för mig. Det skulle ta en helg att hjälpa mig städa undan allt som inte behövdes. Det bästa var om jag inte la mig i, utan övervakade städarna från en bit bort ända fram till själva avslutningen. Två personer skulle dyka upp och det var önskvärt att jag träffade dem några dagar innan städningen genomfördes, för att vänja mig vid tanken på vilka dessa främmande människor var som skulle befinna sig hos mig och hjälpa mig genomföra detta. En representant för företaget var också tvungen att besöka mig för att bedöma städningens svårighetsgrad. Jag behövde inte bekymra mig om något, allt skulle bli omhändertaget. Jag tänkte på bilen, men den hade hon tagit med sig när hon lämnade mig och tog barnen med sig för 432 dagar sedan. Juridiskt sett var vi då inte skilda och vårdnaden lika delad i det ögonblicket som tidigare. Efter fullbordat faktum, när de inte längre fanns hos mig, visste jag inte vad jag skulle göra. Jag minns att jag sov länge den dagen och när hon ringde mig vid niotiden på kvällen hörde jag hur fåordig jag var, men också förstående. Det var lite av en lättnad. Samtidigt var det som om det fanns ett annat jag inuti mig, ett instängt jag, med munkavel, fastkedjad, som slet sig blodig i bojorna för att tvinga mig att tala, säga något annat än det jag mumlade. Jag tänker inte lyssna på dig, tänkte jag, som så många gånger förr.

438 dagar sedan hon lämnade mig och tog barnen med sig

Nu är de här, döstdarna Olle och Margita. De är klädda i svarta overaller, tystlåtna, men gör sitt jobb som de ska. Jag hade inte förväntat mig någonting annat, men man vet ju aldrig. Jag sitter här vid datorn och skriver dessa avslutande ord, för efter detta tänker jag inte skriva mer. Jag hade velat skriva mycket mer, men jag orkar inte riktigt, och ett slut är ett slut. Dessutom märker jag att texten blivit så hoppig, och att det finns så mycket mer jag hade velat skriva om men inte kommit mig för, om känslor, händelser, personer. Men nu är det dags för något annat. Trots att jag inte ens fyllt femtio är det en trött människa som sitter här. Under dessa 438 dagar som gått sedan hon lämnade mig och tog barnen med sig har jag försökt rannsaka mig själv, och samtidigt försökt att inte förfalla till mentala litanior, utan i stället bejakat minnet av allt som varit gott och accepterat allt detta dåliga jag gjort mig skyldig till under detta knappa halvsekel. Kanske kan man se dessa ord, denna korta dagbok som något slag testamente, men det är ju ett väldigt högtravande ord för det som i själva verket bara är några gnälliga, pretentiösa ... ordkulisser, kanske? Jag vet inte, jag har bara känt suget att skriva, att berätta något litet om hur jag är och vad jag gjort och inte gjort och lite grand om mina känslor, mina tillkortakommanden och detta mitt försök att vara människa. Jag tittar upp ibland och betraktar Olle och Margita där de bär och kånkar, städar och fixar. De är ordningsamma och samvetsgranna, ungefär det intryck jag fick när jag träffade dem första gången för någon vecka sedan. Enligt den personliga informationen jag fått ta del av är de tjugooåttio respektive tjugonio år gamla och därmed alltså nyss uppstigna ur det ångestmörker som tenderar att ljusna när man närmar sig trettio. Det fanns ett par komiker för många, många år sedan som kallades Helan och Halvan, ungefär så ser Olle

och Margita ut. Vem som ser ut som vem överlåter jag åt dig att fundera över. Det ringer på dörren nu. Ett ögonblick.

Det var min familj. De har kommit för att vara med mig. Hon vet hur svårt jag har för att göra mig av med grejer, jag är en samlare och mycket av lägenhetsytan upptas av sådant jag samlat på mig under årens lopp. Stillatigande har hon sett bok efter bok, tavla efter tavla, lp-skiva efter lp-skiva, modellbil efter modellbil fylla vårt hem. Nu ska allt bort. Jag sitter i soffan - den sista möbeln som är kvar i lägenheten - med den bärbara datorn i knäet. Ett sammelsurium av tankar far genom huvudet, fyllda med människor som passerat, relationer som aldrig inletts, dörrar som inte öppnats, vägar som aldrig beträtts, tecken som inte tytts. Tankarna far omkring så snabbt att jag inte ens kan ana ett slut. Bara att jag kanske är bitter trots allt. Nu ska jag strax sluta skriva, bara några ord till innan jag trycker på PUBLICERA. Min familj har satt sig bredvid mig i soffan och jag känner min hustrus doft. Mellan oss sitter barnen. Min son lutar huvudet mot min högeraxel och hans storasyster har lagt vänsterarmen över hans axlar, och rör vid mig med sin hand. *Vi är här, pappa, säger hon. Vi är alla här nu, säger deras mamma. Vi ska hjälpa dig.*

*

Olle och Margita är klara i köket. Det enda som återstår av pinaler är soffan och datorn i vardagsrummet. De har inte tänkt så mycket på mannen där inne, i kontraktet ingår att han ska skriva klart sitt sista blogginlägg, eller vad det nu är han skriver, innan det är dags och de kan gå för dagen. De har ingen städning efter detta, så har de tur kan de vara hemma innan det blir mörkt. Margita har en tennistid men hon vill gärna hinna käka något litet innan, för hon tar ut sig så förbannat när hon spelar. Olle ska hem till sin gamle far på äldreboendet, det var några veckor sedan senast.

De arbetar under tystnad, de har jobbat ihop länge och ibland känns det som om det de gör koreograferats av någon annan, så smidigt går det. I deras arbete ingår inga känslor. Bara nykter professionalitet. De tycker ingenting, de gör sitt jobb, åker eller går hem och så gör de sitt jobb nästa dag igen och så vidare. Igen och igen och igen. Fyra år har de varit kolleger. De kan det här.

Mannen har slutat skriva där inne. För en kvart sedan var han ute och öppnade ytterdörren på vid gavel, stängde den, återvände till vardagsrummet och lät som om han pratade med någon. Var det i telefon? Nej, det såg ut och lät på honom som om han pratade med någon bredvid sig, men där fanns ingen.

Margita tar med sig plastskyddet och lämnar köket. Olle är på väg efter men böjer sig plötsligt ner. Ett vitt hörn sticker fram från under frysen. Han drar ut det. Ett litet kuvert med ett vikt A4 och ett annat, mindre, tjockare brevkort i. Han viker upp pappret, bara lite nyfiken, bara lite oprofessionell, och läser. Det är en utskrift från nätet. Artikelns datum är 438 dagar gammalt. Det står om en bilolycka. Om en kvinna och två barn som avlidit efter en frontalkrock med en lastbil på motorvägen strax söder om Ätraby. Han läser brevkortet. Det är en lättläst handstil, och trots sex år i branschen upplever han att halsen drar ihop sig lite när han läser.

Jag är gravid igen och jag orkar inte mer. Vi kan inte ha det så här. Jag ser på barnen hur dåligt de mår. Hur detta att tycka synd om pappa tär på dem. De har ju ingen aning om varför de själva mår så dåligt, men jag vet, och det räcker nu. Vi kan inte finna frid som det är nu. Du kommer att vara i deras liv så länge, och den tanken är på något hemskt sätt outhärdlig. Och dessutom: ett tredje barn! Jag kan inte tillåta det. Jag vet hur ont detta kommer att göra dig men jag vet också att jag gör det enda rätta. Jag är våra tre barns räddning, och det räcker nu. Ta hand om dig. Vi kunde inte.

Margita väntar på Olle inne i vardagsrummet. Mannen i soffan tittar ut, men det ser ut som om blicken är vänd inåt. Hans vänsterhand rör sig långsamt och smekande över högeraxeln.

Olle trycker ner kuvertet i byxfickan. Han ska destruera det vid tillfälle. Ingen anledning att göra någon stor grej av det där. Och han har varit med om värre.

Mannen i soffan har valt ett stillsamt alternativ. Två sprutor. En med sömnmedel, en med Döstdämnings eget patenterade recept på en mild och diskret död.

Han har valt att sitta i soffan och dö där. Han reser på sig så de kan lägga ut plastsyddet under honom. Om soffan ska säljas får det inte finnas fläckar på den.

De sätter sig bredvid honom, en på var sida. Vid fikabordet på jobbet på morgonen kastade de tärning om vem som skulle sätta vilken spruta i honom. Margita fick sömnen, Olle döden.

Mannen i soffan säger ingenting. Han tar av sig skjortan fast det inte behövs, sitter med bar överkropp.

”Får jag hålla dig i handen medan jag somnar”, kommer det plötsligt.

”Självklart”, säger Olle.

Mannens hand är torr och varm.

Falkenberg 22 oktober 2019

© Per Olaisen 2019